

[Hans Rasmussen.]

viser tydeligt, at en del virksomheder, skønt de er umoderne og urationelle, stadig kan løbe rundt, stadig kan svare sig.

Jeg tror derfor, at det forslag var rigtigt, som jeg stillede i udvalget, om, at man, når der var givet en forrentning på 5 pct., skulle dele udbyttet derudover. Det er vist lige så rigtigt, at virksomhedernes aktionærer og indehavere har fået de beløb mange gange igen, som de har sat i virksomhederne. Desuden pegede jeg på det centrale, som det ærede medlem hr. Lorentzen gik udenom, nemlig den merværdi, den egenkapital, som efterhånden ligger i virksomhederne; for denne egenkapital er jo i høj grad frembragt ved arbejdernes hjælp. Derfor synes jeg, at mine bemærkninger om dette punkt var ganske godt anbragt.

Overfor det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard skal jeg gerne indrømme, at jeg ikke er tilfreds med de nuværende overenskomstsystemer. Såfremt vi indenfor hovedorganisationerne eller arbejdsmarkedets organisationer kunne finde frem til en form, der er knap så stivnet som den nuværende, ville det være meget hensigtsmæssigt. Jeg erkender, at vort normallønssystem er altfor stift og ikke imødekommer arbejderne, når det drejer sig om deres indsats i produktionen. Indenfor jernindustrien har vi et system, som er lidt mere smidigt, men som dog trænger til forskellige ændringer. Når det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard mener, at atmosfæren for en udbyttedeling nu er bedre end før, tror jeg det ikke helt. Jeg tror jo alligevel, at den form for udbytte, som arbejderne helst ønsker, er en udbetaling, som kommer efter et stykke udført arbejde; altså, først udføres arbejdet, og i umiddelbar fortsættelse deraf kommer lønnen. Det er mit indtryk, at det er noget sådant, man ønsker.

Jeg vil ikke helt forkaste den tankegang, at arbejderne skulle være delagtige i de overskud, der indtjenes i virksomhederne. Det er derfor, jeg på mit partis vegne har givet tilsagn om, at vi gerne fordomsfrit vil behandle forslaget i det udvalg, som bliver nedsat. Det er klart, at arbejdsmarkedet har mange problemer i øjeblikket, navnlig det problem, at arbejderne ikke finder, at

deres indsats i virksomhederne honoreres, som den burde. Uden at jeg skal tage noget principielt standpunkt til det foreliggende forslag, kan jeg dog sige, at vi — navnlig vi, der i det daglige arbejde beskæftiger os med hele fordelingsprocessen — gerne vil være med til at tage alt i betragtning. Derfor vil vi også se fordomsfrit på forslaget i det kommende udvalg.

Jeg har peget på de sociale fonds, som kan løse sociale opgaver, for det er min opfattelse, at den moderne produktion, hidført ved rationalisering og moderne former, bringer mange sociale problemer ind på arbejdspladsen. Det er dem, som jeg for mit vedkommende, det gælder også mit parti, gerne vil være med til at løse; det gør vi altså ved at tilsige en fordomsfri forhandling i udvalget.

Lorentzen: Det er nu ikke fra gamle bøger, jeg har min viden om udbytter m. v. Iøvrigt vil jeg gerne have lov til at sige, at det er såre godt med denne henvisning til, at selskaberne har oparbejdet store reserver. Nu hører jeg ikke til dem, der har så forfærdelig stor respekt for reserver, for reserver kan tilsyneladende stå stærkt på et papir, men i det øjeblik en virksomhed ikke arbejder, forsvinder reserverne meget hurtigt, ikke mindst indenfor industrien. Men reserver er nødvendige af mange grunde, bl. a. for at virksomhederne kan tage en dårlig tid; det er netop i arbejdernes interesse, at virksomheden ikke lukker en, to, tre, men prøver at holde den gående, bl. a. ved hjælp af sine reserver. Ser man derimod på det økonomiske udbytte igennem en årrække for en virksomhed, så tror jeg, det er rigtigt, at reserverne ikke spiller nogen større rolle for udbytterne; for hvad sker der nemlig, hvis et selskab har nogle store reserver? Så bliver det, hvis det er et stort selskab, ved med at arbejde, og en skønne dag kan det da være, at reserverne, måske også aktiekapitalen, er tabt. Det ved de, der kender rigtig til regnskaberne fra tiden efter forrige verdenskrig og op til dato; de har et meget tydeligt billede af, hvordan det gik en lang række store danske selskaber, der stod med store reserver: en skønne dag var reserverne tabt, udbyttet blev ringere, og senere gik måske også